

KURUL KARARI

Başvuru Numarası : 2021/847
Toplantı Tarihi/Sayısı : 14.9.2021/159
Karar Numarası : 2021/233
Başvuran : J.B.
Başvuran Vekili : ...
Adres : ...
Muhatap Kurum/Kişi : ...
Muhatap Adres : ...

I. BAŞVURU KONUSU

1. Başvuru, başvuranın cezaevinde bulunduğu sürede ailesinin geçimini sağlayacak kimse olmadığı için mağdur olmasına ve bu nedenle beraatını talep etmesine ilişkindir.

II. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

2. Başvuru dilekçesi ve eklerinde yer alan bilgi ve belgelere göre başvuran hakkında ... Mahkemesinin ... numaralı kararıyla 13 yıl 9 ay hapis cezası ve 30.000 TL adli para cezası verildiği anlaşılmaktadır

3. Başvuran, kendisine verilen hapis cezası nedeniyle ailesinin geçimini sağlayamadığını, işlediği suçtan dolayı pişmanlık duyduğunu ifade etmekte ve serbest bırakılmayı talep etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

4. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Egemenlik" kenar başlıklı 6'ncı maddesi: "(...) *Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz.*" hükmünü içermektedir.

5. Anayasa'nın "Yargı yetkisi" kenar başlıklı 9'uncu maddesi: "*Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır.*" hükmünü haizdir.

6. Anayasa'nın "İdarenin bütünlüğü ve kamu tüzelkişiliği" kenar başlıklı 123'üncü maddesine göre: "*İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir.*"

7. Anayasa'nın "Mahkemelerin bağımsızlığı" kenar başlıklı 138'inci maddesi ise "*Hâkimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm verirler. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz. (...)*" şeklindedir.

8. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık Yasağı" kenar başlıklı 3'üncü maddesinde ayrımcılık yasağı: "(1) *Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir. (2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır.*" şeklinde hükme bağlanmıştır.

9. Mezkûr Kanun'un "Başvurular" kenar başlıklı 17'nci maddesine göre: "(1)Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir. (...) (9) İşleme konulamayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir."

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Başvuru konusu teşkil etmeyecek işlem ve kararlar" kenar başlıklı 40'inci maddesine göre: "(1) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz."

11. Söz konusu Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" kenar başlıklı 48'inci maddesi "(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, b) Kurumda incelenmekte ve araştırılmakta olan bir başvuruyla sebepleri, konusu ve taraflarının aynı olup olmadığı, c) Kurum tarafından daha önce sonuçlandırılan bir başvuruyla, sebepleri, konusu ve taraflarının aynı olup olmadığı, ç) Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı, d) Kuruma başvurmadan önce Kanuna aykırı olduğu iddia edilen uygulamanın düzeltilmesinin ilgili taraftan talep edilip edilmediği, e) Belli bir konuyu içerip içermediği, f) Başvuruda bulunması gereken bilgilerin yer alıp almadığı yönlerinden incelenir.(2) Başvurucusu birden fazla olan başvurularda, incelenebilirlik koşulları her başvuru yönünden ayrı ele alınır." hükmünü haizdir.

12. Mezkûr Yönetmelik'in "Ön inceleme üzerine verilecek kararlar" kenar başlıklı 49'uncumaddesinin 6'ncı fıkrasına göre: "(6) Ön inceleme şartlarının bulunmadığının sonradan anlaşılması hâlinde de incelenemezlik, gerekçeli kabul edilmezlik veya gönderme kararı verilir."

13. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmez kararı" kenar başlıklı 67'nci maddesi "(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir." şeklindedir.

IV. ÖN İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

14. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; kanunundan aldığı yetki ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın

önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

15. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun başvurulara ilişkin görevi 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde:“(f) İnsan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karar bağlamak ve sonuçlarını takip etmek”; (g) “ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karar bağlamak ve sonuçlarını takip etmek”; (i) “Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek” şeklinde sıralanmıştır.

16. Başvuranın dilekçesi ve ekleri incelendiğinde, başvuran hakkında ... Mahkemesinin ... numaralı kararıyla 13 yıl 9 ay hapis cezası ve 30.000 TL adli para cezası verildiği anlaşılmaktadır.

17. Başvuran, başvuru dilekçesinde ailesinin geçimini sağlayacak kendisinden başka kimse olmadığını, bu nedenle pişmanlığının da dikkate alınarak hakkında verilen 13 yıl 9 ay hapis cezasının kaldırılmasını talep etmektedir.

18. Başvuranın etkin pişmanlıktan yararlanarak serbest bırakılma isteğinin yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin olduğu açıktır. 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin 4'üncü fıkrası ile Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 40'inci maddesinde yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemlerin başvurunun konusu olamayacağı öngörülmüştür. Söz konusu hükümler, Anayasa'nın ilgili hükümleri ile paralellik arz etmektedir. Yukarıda da bahsedildiği üzere Anayasa'nın 9'uncu maddesinde, yargı yetkisinin, bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılacağı, 138'inci maddesinin 2'nci fıkrasında ise; hiçbir organ, makam, merci veya kişinin, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremeyeceği, tavsiye ve telkinde bulunamayacağı düzenlenmiştir.

19. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 48'inci maddesinin 1'inci fıkrasının (c) bendine göre Kuruma yapılan başvuruların “Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı” da ön inceleme aşamasında incelenmesi gereken hususlardandır. Öte yandan mezkûr Yönetmelik'in 67'inci maddesinin 2'nci fıkrasında “Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.” hükmü bulunmaktadır.

20. Bu çerçevede başvuru dosyası yukarıda anılan mevzuat ile birlikte düşünüldüğünde başvuranın yargı organlarınca karara bağlanmış bir konuya ilişkin işlem talebinin ön inceleme şartlarını taşımadığı ve bu nedenle başvurunun kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

V.KARAR

Açıklanan mevzuat ve gerekçeler çerçevesinde;

1. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,
2. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yoluna başvurulabileceğine,

14.09.2021 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

Prof. Dr. Muharrem KILIÇ
Başkan

Alişan TIRYAKI
II. Başkan

Burhan ERKUŞ
Kurul Üyesi

Dilek ERTÜRK
Kurul Üyesi

Av. Harun
MERTOĞLU
Kurul Üyesi

İsmail AYAZ
Kurul Üyesi

Mehmet Emin GENÇ
Kurul Üyesi

Muhammet Ecevit
CARTI Kurul Üyesi

Saffet BALIN
Kurul Üyesi

Ünal SADE
Kurul Üyesi

Zennure BER
Kurul Üyesi